

Provedbeni program Općine Zažablje za razdoblje do 2025. godine

Prosinac, 2021.

OPĆINA ZAŽABLJE

Predgovor	2
1.Uvod (djelokrug, vizija i misija JLP(R)S)	3
1.1. Djelokrug rada	3
1.2. Vizija	4
1.3. Mandat i misija	4
1.4. Organizacijska struktura Općine Zažablje i povezane organizacije	4
2. Opis stanja i razvojnih potreba.....	4
2.1. Demografija, socijalna skrb i zdravstvo	4
2.2. Gospodarstvo.....	5
2.3. Odgoj, obrazovanje, kultura i sport	6
2.4. Okoliš, infrastruktura, promet i prostorni razvoj	6
3. Potpomognuta područja Republike Hrvatske	7
3.1. MRRFEU – Program održivog društvenog i gospodarskog razvoja potpomognutih područja	8
3.2. Operativni programi - Integrirani teritorijalni program (ITP)	8
4. Prioriteti razvoja Općine Zažablje za razdoblje do 2025. sa posebnim ciljevima i mjerama	10
Prioritet 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo održivo i digitalno gospodarstvo	11
Prioritet 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	11
Prioritet 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine.....	13
Prioritet 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem.....	15
5. Indikativni financijski i terminski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata	17
6. Okvir za praćenje i izvještavanje provedbe programa.....	17
7. Prilog 1.Tablica za Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata	

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17) tijela jedinica lokalne samouprave izrađuju i donose Provedbene programe. Provedbeni program kratkoročni je akt strateškog planiranja koji se donosi za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave, odnosno za četverogodišnje razdoblje. Njegova je svrha funkcionalno povezati predloženi razvojni okvir s proračunom jedinice lokalne samouprave na način da se kroz Provedbeni program utvrde planirani iznosi ulaganja iz proračuna namijenjeni financiranju u nastavku dokumenta navedenih prioriteta, mjera i aktivnosti, a kako bi se osigurala veća vidljivost provedbe ovog programa u proračunu. Poseban naglasak stavljen je na usklađenost razvojnog smjera i strateških ciljeva sa Planom razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine, čime se osigurava i funkcionalna poveznica s ključnim nacionalnim razvojnim dokumentima. Provedbeni program Općine Zažablje sadrži razrađen razvojni okvir kojim se pobliže utvrđuju razvojni prioriteti, ciljevi i mjere, kao i ostali bitni elementi koji bi trebali osigurati njihovu provodljivost, a izrađen je na temelju analize ključnih područja razvoja te prepoznatih potencijala i potreba u tim područjima. Razvoj poslovnog okruženja u ruralnoj sredini za poboljšanje demografskih prilika naš je najveći izazov, dok je pitanje očuvanja okoliša i kulturno-povijesnog naslijeđa za nas razvojni imperativ. Pritom posebno naglašavamo važnost uključivog modela upravljanja općinom kojim ćemo osigurati širokom krugu dionika sudjelovanje u procesu donošenja ključnih odluka i postizanje društvenog konsenzusa.

Zakonom o regionalnom razvoju RH uvodi se nekoliko novih mehanizama upravljanja politikom regionalnoga razvoja koji jasno prepoznaju različite prostorne dimenzije odnosno takozvana geografska područja od posebnog interesa (potpomognuta područja, brdsko planinska područja i otoke), a obilježava ih znatno veća razina nezaposlenosti, kao i znatno veća razina negativnih migracija stanovništva nego što je to slučaj s ostalim dijelovima Dubrovačko-neretvanske županije. U skladu s konceptom integriranog, pametnog i održivog razvoja te uz stručnu podršku u pripremi i provedbi razvojnih projekata u koordinaciji i suradnji sa regionalnom i nacionalnom razinom našu priliku za napredak vidimo u sredstvima EU budućeg financijskog razdoblja do 2027. namijenjenih poboljšanju socioekonomskih prilika u geografskim područjima od posebnog interesa RH.

Načelnica
Maja Vrnoga

1. UVOD (DJELOKRUG, VIZIJA I MISIJA JLP(R)S)

Općina Zažablje smještena je na sjeveroistočnoj granici Dubrovačko-neretvanske županije. Unutar Dubrovačko-neretvanske županije graniči s četiri jedinice lokalne samouprave: svojim sjevernim dijelom graniči s općinom Kula Norinska i gradom Metkovićem, na sjeverozapadu graniči s gradom Opuzenom, a na zapadu s općinom Slivno. Na južnom i istočnom djelu Općina Zažablje graniči sa Republikom Bosnom i Hercegovinom (BiH), te je granica općine u dužini od oko 14 km ujedno i državna granica prema BiH. U sastavu općine nalazi se šest naselja (Bijeli Vir, Mlinište, Dobranje, Vidonje, Mislina i Badžula) te obuhvaća površinu od 60,93 km².

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine evidentirano je 912 stanovnika, dok je prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine evidentirano 757 stanovnika, odnosno gustoća naseljenosti od 12.1 st/km². Najveće relativno smanjenje stanovništva u razdoblju 2008.-2018 u Dubrovačko-neretvanskoj županiji bilježi upravo Općina Zažablje (-29.01%). Jedan od ključnih faktora smanjenja broja stanovnika su migracije gdje od lokalnih jedinica u Dubrovačko-neretvanskoj županiji najveći negativni utjecaj migracija bilježi Zažablje s -26.2%. Pogleda li se razdioba stanovništva prema naseljima, vidi se da su neka sela potpuno opustjela: Mlinište 335, Bijeli Vir 292, Badžula 73, Mislina 50, Dobranje 6 te Vidonje 1 stanovnik. Gledajući područje doline Neretve, Zažablje ima najstarije stanovništvo (koeficijent starosti 25.4).

1.1. DJELOKRUG RADA

Općina Zažablje u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu,
- promet na svom području te
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

1.2. VIZIJA

Vizija razvoja je zadana kao smjernica kojoj se teži u radu Općine, a sve kroz razrađene razvojne prioritete, ciljeve i mjere te je definirana kao:

Općina Zažablje, uključiva i održiva ruralna zajednica sretnih ljudi u kojima ljudi žive u ravnoteži s prirodom.

1.3. MANDAT I MISIJA

Općina Zažablje će timskim radom, angažmanom zajednice i izgradnjom kapaciteta predano i odgovorno upravljati svim resursima općine s fokusom na održivost i napredak ruralne zajednice.

1.4. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA OPĆINE ZAŽABLJE I POVEZANE ORGANIZACIJE

Općina je jedinica lokalne samouprave a područje na kojem se prostire utvrđeno je Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. U sastavu Općine nalazi se šest naselja: Dobranje, Bijeli Vir, Mlinište, Mislina, Badžula i Vidonje.

U dijelu lokalne samouprave na području Općine Zažablje djeluju sljedeće institucije:

- Općinsko vijeće općine Zažablje
- Općinski načelnik i zamjenik općinskog načelnika
- Upravni odjel općine Zažablje

Navedena tijela imaju sjedište u općinskom središtu u Mliništu.

Tijela državne uprave zadužena za Općinu Zažablje smještena su u Metkoviću i županijskom središtu, Dubrovniku.

Općina Zažablje je osnivač tvrtke Zažablje d.o.o koja je zadužena za komunalne djelatnosti te se ujedno radi i o jedinoj povezanoj organizaciji Općine. Zažablje d.o.o. se financira putem naplate naknada za komunalne djelatnosti.

2. OPIS STANJA I RAZVOJNIH POTREBA

2.1. DEMOGRAFIJA, SOCIJALNA SKRB I ZDRAVSTVO

Stanovništvo je značajan čimbenik dugoročnog društveno - gospodarskog razvoja i korištenja prostora, te je bitno poticati demografsku obnovu i ostanak stanovništva. Popis stanovništva iz 2011. godine evidentirao je negativnu stopu rasta stanovništva te je stoga potrebno osigurati nužne uvjete za provođenje poticajnih mjera populacijske politike definiranih Strategijom, podržanih zakonima i nacionalnim programima te Planom razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. Pri tome posebnu pažnju treba posvetiti planskom opremanju pojedinih naselja dostatnom komunalnom i društvenom infrastrukturom i uslugama, te migracijskoj politici odnosno pokušati smanjiti emigraciju i pojačati dnevne migracije.

Zdravstvena djelatnost na području Općine Zažablje obavlja se u okviru Dubrovačko-neretvanske županije putem zdravstvene ustanove u vlasništvu Županije. Na području Općine ne postoji dom zdravlja, no stanovnici koriste usluge Doma zdravlja Metković. Djelatnost Doma zdravlja obuhvaća: opću medicinu, zdravstvenu zaštitu žena i djece, te stomatologiju. Na svom širem području djelovanja, Dom zdravlja je dužan stanovnicima osigurati primarnu zaštitu, hitnu medicinsku pomoć, laboratorijsku i drugu dijagnostiku. Primarna zdravstvena zaštita je okosnica cjelokupnog zdravstvenog sustava i budući stup stabilnosti cjelokupne zdravstvene zaštite. Pri tome u zdravstvenoj zaštiti treba prednost dati osobama i skupinama sa specifičnim potrebama. U narednom razdoblju bit će nužno osigurati uvjete za kvalitetno uređenje i održavanje građevina zdravstvenih ustanova, te njihovo suvremeno opremanje za unapređenje kvalitete pružanja zdravstvenih usluga. Općina nije u mogućnosti sama osigurati ove uvjete i zato je ključna suradnja sa nadležnim institucijama.

Ustroj i mreža socijalne skrbi u Općini oslanjaju se na djelovanje socijalne skrbi na nivou RH i Županije, te djelovanje udruga poput udruge Dobra koja pruža pomoć starijim i nemoćnim osobama na području Općine. Potencijal razvoja socijalnih usluga je vidljiv kroz rad udruga s programima, projektima i inicijativama na širem spektru djelovanja.

Potrebe u ovom segmentu su velike, te je neophodno nastaviti ulaganje u unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga kao i ulaganja u demografske politike. Ulaganjem u djecu i mlade poticat će se roditeljstvo i skrb o članovima obitelji te će se stvarati uvjeti za poboljšanje kvalitete života svih stanovnika. Također je potrebno nastaviti i proširiti skrb i pomoć za starije i nemoćne kao i za sve ranjive skupine u društvu.

2.2. GOSPODARSTVO

Gospodarstvo Općine Zažablje prvenstveno je orijentirano na poljoprivredne djelatnosti, pružanje usluga i dijelom na uzgoj peradi, a o industrijskim djelatnostima može se govoriti samo u okviru malog i srednjeg poduzetništva u privatnom sektoru. Poljoprivredni sektor se u općini pokazao vrlo elastičnim i u najtežim uvjetima. Osobito mu je visok stupanj tehničke-tehnološke stručnosti i osposobljenosti. Od presudnog je značaja za razvoj poljoprivrede kao najvažnije gospodarske grane ovog područja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta kod odabira prostorno razvojne strukture same općine. Također, važan razvojni potencijal je povezivanje između proizvođača poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i pružatelja ugostiteljsko-turističkih usluga kojih za sada nema dovoljno. Bitno je i poticanje bolje iskoristivosti prirodne blagodati reljefa i klime ovog kraja koje bi pogodovale uzgoju voća, povrća i vinogradarstva, a za kojima postoji potreba na domaćem tržištu. Površine pod ovim vrstama kultura su suviše rascjepkane, a proizvodnja je usitnjena i potrebno je poticati veće proizvodne kapacitete.

S obzirom na to da je turizam u Općini slabo razvijen, poticanje ulaganja u turizam i ugostiteljstvo je jedna od mjera kroz koje se revitalizacijom kulturne i prirodne baštine obogaćuje gospodarstvo. Ugodna sredozemna klima s velikim brojem sunčanih dana, svojom očuvanošću prirodnim izletištim, te kulturnim i sportskim sadržajima, uz mogućnost smještaja u izvornom seoskom ambijentu s pejzažnim osobitostima i originalnom gastronomskom ponudom, ima potencijal za razvoj turizma na cijelom županijskom, pa i ovom području. Jedan od smjerova razvoja je i razvoj planinarskog te ciklo turizma koji zauzimaju posebno mjesto u globalnoj turističkoj ponudi. Nadalje, seoski ili ruralni turizam na ovom području nije razvijen sukladno njegovim potencijalima. Slikovita sela i očuvani okoliš šuma, močvara, prirodnih vodotoka, daju općini Zažablje dobar preduvjet za razvoj seoskog turizma koji može postati značajan izvor dodatne zarade za stanovništvo. Razvoj turizma s ciljem dobitka jedinstvenog

turističkog proizvoda vrijednog ozbiljne turističke ponude je dio budućeg gospodarskog razvitka Općine. Popularizacijom maratona lađama na rijeci Neretvi područje između Opuzena i Metkovića prepoznato je u cijeloj Europi kao izuzetno zanimljiva lokacija za veslačke sportove. Očekuje se porast broja gostiju vezanih uz ovaj oblik turizma, pa je potrebno predvidjeti smještajne kapacitete i u općini Zažablje.

Potrebe u smislu gospodarskog razvoja su ulaganja u razvoj modernijih i većih poljoprivrednih gospodarstava, promociju istih te poticanje na razvoj drugih oblika gospodarstva poput selektivnih oblika turizma.

2.3. ODGOJ, OBRAZOVANJE, KULTURA I SPORT

Na području Općine Zažablje nema dječjeg vrtića. Djeca pohađaju osnovnu školu u područnim razrednim odjelima "Mlinište" (dio OŠ "Stjepana Radića" u Metkoviću) te "Bijeli Vir" (dio OŠ "Stjepana Radića" u Metkoviću). U odgoju i obrazovanju veću brigu treba posvetiti osiguranju boljih materijalnih uvjeta rada učenika i učitelja te će se nastaviti sufinanciranje u obrazovanju. S obzirom na činjenicu da se smanjuje broj stanovnika Općine te da stanovništvo stari, trenutno je prioritet zadržati djelovanje ove dvije škole na području Općine.

U svrhu podizanja kulturne razine stanovništva, te slobode kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva, potrebno je dalje razvijati i poticati sve aktivnosti u kulturi.

Za ostvarivanje Programa javnih potreba u sportu, nužno je osigurati prostor i druge uvjete za razvijanje sportskih aktivnosti, rekreacije, zabave i odmora svim uzrastima stanovništva. Mrežu sportskih ustanova je potrebno razviti u skladu s potrebama stanovništva, a u skladu s propisanim prostornim uvjetima, standardima i normativima.

Potrebe Općine u obrazovanju nisu velike s obzirom na sve stariju populaciju. Međutim, ulaganjem u demografske mjere nastojat će se doprinijeti manjoj stopi iseljavanja te je zbog sadašnje ali i buduće djece potrebno ulagati u infrastrukturu u službi djece i mladih – kako u obrazovanju tako i sportu i kulturi.

2.4. OKOLIŠ, INFRASTRUKTURA, PROMET I PROSTORNI RAZVOJ

Prometna povezanost Općine se svodi na cestovni promet čija je mreža izgrađena u prošlosti, uglavnom spontano kao izraz potrebe za povezivanjem manjih ili većih koncentracija stanovništva i aktivnosti područja. S obzirom da je ukupni, a osobito gospodarski razvoj ne samo Općine u direktnoj osnovi s razvojem cestovnog prometa bitno je ulagati u cestovnu infrastrukturu.

Prioritet Općine Zažablje je na razvitku vodoopskrbe. Potrebno je nastaviti izgradnju započetih i dijelom izgrađenih sustava zbog širenja vodovodne mreže na bezvodna područja. Također je nužno osigurati dobavu dostatne količine vode i mogućnost priključenja u dijelovima naselja koja se planira namijeniti stambenim i gospodarskim potrebama ili gdje se planira povećani intenzitet potrošnje, te održati visoku kvalitetu pitke vode crpilišta povećanjem zaštitne zone uz primjenu strogog režima zaštite. Potrebno je osigurati kvalitetnu protupožarnu zaštitu u rekonstrukcijama i novoj izgradnji ugradnjom dovoljnih profila cjevovoda i hidranata. Nadalje, elektroenergetska mreža je dobro razvijena i ima zadovoljavajuće standarde kvalitete.

Na području Općine Zažablje nije izgrađen sustav javne odvodnje otpadnih voda kućanstava i gospodarstava. Otpadne vode se ispuštaju u septičke jame ili u najbliže vodotoke i kanale te je jedan od prioriteta izgradnja kanalizacijskog sustava. Nadalje, oborinske i otpadne vode se odvede uglavnom otvorenim kanalima ili cestovnim jarcima u obližnje vodotoke.

Problematika zbrinjavanja otpada obuhvaća zbrinjavanje komunalnog otpada, tehnološki neopasnog otpada i opasnog otpada i ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih resursa, ali nedovoljno sagledano gospodarsko-razvojno značenje. Planom gospodarenja otpadom Dubrovačko-neretvanske županije, predviđeno je da se odvojeno sakupljen otpad s mjesta nastanka ili sa zelenih otoka u kontejnerima odvozi do reciklažnih dvorišta, mini reciklažnih dvorišta, objekata za prihvata i pred obradu glomaznog otpada, objekata za obradu građevinskog otpada i pretovarnih stanica, odakle se otprema na oporabu. Otpad sa područja Općine Zažablje odvozi se na lokaciji "Dubravica" – Metković.

Na području općine Zažablje nema izrazitih proizvođača opasnog otpada. Registrirane tvrtke u kojima se stvaraju manje količine opasnog otpada same ga zbrinjavaju na propisan način. Međutim, znatne količine neprijavljenog opasnog otpada i gotovo sav opasni otpad iz kućanstava, zbog otežane kontrole i "štednje", te nepostojanja stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja manjih količina, zbrinjava se na nepropisan i za okoliš štetan način (spaljivanjem, odlaganjem na nekontrolirana dogovorna i "divlja" odlagališta komunalnog otpada) te se u budućnosti mora poraditi na ovom problemu.

Potrebe u ovom segmentu se odnose ponajprije na smanjenje otpada, bolju prometnu infrastrukturu, a naglasak je na suradnji sa drugim institucijama. Očuvanje i poboljšanje bioraznolikosti, povećanje prirodnog kapitala, sprječavanje onečišćenja i zaštita okoliša zajednička je zadaća i obveza prema budućim generacijama jer je okoliš bitan za zdrav život ali je i sastavni i nerazdvojni dio gospodarskog razvoja.

3. POTPOMOGNUTA PODRUČJA REPUBLIKE HRVATSKE

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske uspostavio je novi programski i provedbeni okvir politike regionalnog razvoja u Republici Hrvatskoj. Zakonom se uvodi nekoliko novih mehanizama upravljanja politikom regionalnoga razvoja koji jasno prepoznaju različite prostorne dimenzije.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, uz otoke, pod područja s razvojnim posebnostima ubrajaju se i potpomognuta područja. Općina Zažablje je razvrstana u potpomognuta područja Republike Hrvatske sukladno Zakonu o potpomognutim područjima. Ovaj Zakon za cilj ima pridonijeti gospodarskom i svekolikom razvoju potpomognutih područja u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) nositelj je upravljanja razvojem potpomognutih područja, definiranih Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Općina dio svojih vizija i prioriteta, te financijskih ulaganja planira i kroz mjere razvoja i financiranja koje su namijenjene potpomognutim područjima Republike Hrvatske.

U skladu s konceptom integriranog, pametnog i održivog razvoja te uz stručnu podršku u pripremi i provedbi razvojnih projekata u koordinaciji i suradnji sa regionalnom i nacionalnom razinom, našu priliku za napredak vidimo u sredstvima EU budućeg financijskog razdoblja do 2027. namijenjenih poboljšanju socioekonomskih prilika u geografskim područjima od posebnog interesa Republike Hrvatske.

3.1. MRRFEU – PROGRAM ODRŽIVOG DRUŠTVENOG I GOSPODARSKOG RAZVOJA POTPOMOGNUTIH PODRUČJA

Provedbeni program MRRFEU-a za razdoblje od 2021. do 2024. ima za viziju „Kvalitetne životne uvjete i uvjete poslovanja u svim krajevima Hrvatske, prosperitetne regije koje su ostvarile vlastiti razvojni potencijal, spriječeno iseljavanje stanovništva i gospodarski regenerirana potpomognuta i brdsko-planinska područja, oživjela otočna gospodarstva i život na otocima te kvalitetno usmjereni europski fondovi u sufinanciranje projekata prema razvojnim potrebama za održivi rast, razvoj i zapošljavanje.“ Realizacija te vizije planira se kroz tri prioriteta područja: ravnomjeran razvoj svih područja Hrvatske, ubrzana apsorpcija europskih fondova za razvoj Hrvatske te jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu javnih politika i projekata a kroz sljedeće mjere razvoja potpomognutih područja:

- 1.1. Poticanje rasta i razvoja lokalnih gospodarstava
- 1.2. Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj razini
- 1.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta lokalnih zajednica
- 1.4. Veća apsorpcija EU
- 2.1. Zadržavanje postojećeg i povrat iseljenog stanovništva te doseljavanje novog stanovništva
- 2.2. Poticanje prirodnog prirasta stanovništva
- 2.3. Ekonomska i socijalna integracija starijeg stanovništva u lokalnu zajednicu

Navedene mjere su razrađene u Programu održivog društvenog i gospodarskog razvoja potpomognutih područja donesenog od strane MRRFEU te im je svrha realizacija ciljeva Provedbenog programa MRRFEU-a: povećanje zaposlenosti i dohotka te demografska revitalizacija.

3.2. OPERATIVNI PROGRAMI - INTEGRIRANI TERITORIJSKI PROGRAM (ITP)

Republika Hrvatska kao članica Europske Unije ima mogućnost korištenja financijskih sredstava iz europskih fondova predviđenih u novom razdoblju (2021.-2027.) sukladno regulatornom okviru EU. Integrirani teritorijalni program (ITP) EU-a je jedan od operativnih programa u novom financijskom razdoblju 2021.-2027. a kojem su prioriteti razvoj otoka i urbanih centara, te razvoj ostalih područja Republike Hrvatske s razvojnim posebnostima. Financijske alokacije ITP-a su raspoređene u šest prioriteta:

Prioritet 1. Održivo regionalno gospodarstvo

- Posebni cilj: 1.i. Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjena naprednih tehnologija
- Posebni cilj: 1.iii. Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

- Posebni cilj: 1.iv. Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo

Prioritet 2. Poticanje zelene tranzicije potpomognutih i brdsko planinskih područja

- Posebni cilj: 2.iv. Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima
- Posebni cilj: 2.v. Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama

Prioritet 3. Unaprjeđenje biciklističke infrastrukture u potpomognutim područjima

- Posebni cilj: 2. viii Promicanje održive multi modalne gradske mobilnosti kao dijela prijelaza na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika

Prioritet 4. Povećanje pristupačnosti socijalne i obrazovne infrastrukture uz turističku revitalizaciju potpomognutih i brdsko-planinskih područja

- Posebni cilj: 4.ii. Poboljšanje jednakog pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja kroz razvoj pristupačne infrastrukture, među ostalim i jačanje otpornosti obrazovanja i osposobljavanja na daljinu i na internetu
- Posebni cilj: 4.iii. Promicanje socioekonomske uključenosti marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama, kroz integrirana djelovanja, uključujući stanovanje i socijalne usluge
- Posebni cilj: 4.vi. Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama

Prioritet 5. Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog razvoja i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i zelenih otoka

- Posebni cilj: 5.i. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima
- Posebni cilj: 5.ii. Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana

Prioritet 6. Pravedna tranzicija.

Općina je kroz proces planiranja budućih projekata dodatno uključila mogućnosti financiranja iz navedenog programa te će kontinuirano pripremati projektnu dokumentaciju za prijavu projekata koji će se financirati putem europskih sredstava.

4. PRIORITETI RAZVOJA OPĆINE ZAŽABLJE ZA RAZDOBLJE DO 2025. SA POSEBNIM CILJEVIMA I MJERAMA

Općina Zažablje svoje djelovanje će usmjeriti na provedbu mjera u okviru četiri prioriteta a koji su preuzeti iz Plana razvoja DNŽ do 2027. kao hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja. Svi prioriteti, posebni ciljevi i mjere Provedbenog programa su prikazani u *Tablici 1.*

Tablica 1. Popis prioriteta, posebnih ciljeva i pripadajućih mjera.

PRIORITETI	POSEBNI CILJEVI	MJERE
1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo	1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu
2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju
		2.1.3. Osnaživanje sustava socijalne uključenosti
		2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva
		2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa
	2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	2.2.1. Osnaživanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave
	2.3. Poticanje demografskog razvoja	2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika
3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine	3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	3.1.1. Unaprjeđenje gospodarenja vodama i otpadom
		3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije
	3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti	3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture
		3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu
4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem	4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija
		4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom
	4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva
		4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava zaštite i spašavanja

Predložene mjere te aktivnosti i projekti, izravno su usmjereni na ostvarenje definiranih ciljeva Programa, a neizravno će njihov budući multiplikativni učinak pridonijeti ostvarivanju ciljeva strateških dokumenata više razine. Nadalje, Prilog 1. prikazuje i doprinos mjera provedbi zajedničkih prioriteta Europske unije (zelenoj tranziciji i/ili digitalnoj transformaciji) te popis indikativnih aktivnosti za pojedinu mjeru.

PRIORITET 1. JAČANJE OTPORNOSTI GOSPODARSTVA I POVEĆANJE ULAGANJA U ODRŽIVO I DIGITALNO GOSPODARSTVO ODRŽIVO I DIGITALNO GOSPODARSTVO

Cilj ovog prioritetnog područja za Općinu je pružiti podršku gospodarstvu te poticati jačanje proizvodno-prodajnih lanaca kojima se osnažuje plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na tržište. Također, cilj je usmjeren i na bolju upotrebu državnog zemljišta te davanja iste na korištenje poljoprivrednicima.

Prioritet će se realizirati kroz provedbu posebnog cilja:

Posebni cilj 1.3. Unaprjeđenje poslovnog okruženja

Glavni cilj je unaprijediti poslovanje poduzetnika te potaknuti veću razinu poduzetničke aktivnosti s posebnim naglaskom na razvoj neturističkih djelatnosti kako bi se u budućnosti postigla uravnoteženija ekonomska struktura.

Posebni cilj 1.3. će se realizirati provedbom mjere:

Mjera 1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu.

Mjera se odnosi na raspodjelu državnog poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednicima, u svrhu aktiviranja neiskorištenih poljoprivrednih površina.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.3.3.1. Unaprjeđenje raspolaganja poljoprivrednim zemljištem

PRIORITET 2. POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA TE UNAPRJEĐENJE Ljudskog KAPITALA

Cilj prioriteta je poboljšanje kvalitete života i unaprjeđenje ljudskog kapitala. S obzirom na demografsko stanje i smanjenje stanovništva u općini Zažablje, jedno od najvažnijih potreba je poticanje demografske revitalizacije pružanjem potpora i boljih uvjeta života.

Prioritet će se realizirati kroz provedbu sljedećih posebnih ciljeva:

Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga

Glavni cilj je poboljšanje kvalitete življenja na području općine kroz provedbu ciljanih infrastrukturnih ulaganja te poboljšanje uvjeta obrazovanja, zdravstva, socijale, kulture te sporta i rekreacije.

Posebni cilj 2.1. će se realizirati provedbom četiri mjere:

Mjera 2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju

Mjera se odnosi na ulaganje u obrazovanje kroz sufinanciranje školskih udžbenika i pribora, financiranje rada predškolskih ustanova te sustavno poticanje uspješnih pojedinaca u obrazovanju.

Popis indikativnih aktivnosti:

2.1.1.1. Sustavno poticanje/nagrađivanje uspješnih pojedinaca/udruga/ustanova u obrazovanju

2.1.1.2..Ulaganja u predškolski odgoj

2.1.1.3.. Sufinanciranje i nabavka udžbenika i školskog pribora

Mjera 2.1.3. Osnaživanje sustava socijalne uključenosti

Mjera se odnosi na smanjenje socijalne i egzistencijalne ugroženosti ranjivih skupina i to kroz osiguranje ogrjeva te potpora umirovljenicima, sufinanciranje rada Crvenog Križa i drugih udruga i organizacija. Također, kroz navedenu mjeru se vodi briga o nezbrinutim životinjama na području općine.

Popis indikativnih aktivnosti:

2.1.3.1. Nabava ogrjeva korisnicima minimalne socijalne naknade

2.1.3.2. Pružanje usluga prehrane i pomoći u kući korisnicima socijalne skrbi na području cijele DNŽ

2.1.3.3. Podizanje standarda umirovljenika

2.1.3.4. Poticanje rada udruga i organizacija

2.1.3.5. Poboljšanje uvjeta/usluga za nezbrinute životinje

Mjera 2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva

Mjera se odnosi na poticanje djelovanja udruga i institucija u kulturi sa svrhom očuvanja tradicijskih manifestacija.

Popis indikativnih aktivnosti:

2.1.4.1. Potpore za održavanje kulturnih događanja, s posebnom potporom za događanja izvan turističke sezone, odnosno cjelogodišnjim događanjima

2.1.4.2. Kontinuirano poticanje uspješnih pojedinaca/udruga/organizacija

Mjera 2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa

Mjera se odnosi na ulaganja u poticanje razvoja sporta i izgradnju odgovarajuće sportske infrastrukture uključujući dječja igrališta.

Popis indikativnih aktivnosti:

2.1.5.1. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove sportske, rekreacijske i trenažne infrastrukture

2.1.5.2. Potpore za rad sportskim udrugama, posebno onima koji omogućuju treninge i bavljenje sportom osobama s invaliditetom i djeci s posebnim potrebama

Posebni cilj 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada

Osnovni cilj ovog posebnog cilja je osiguravanje zapošljivosti radne snage i prilagodba tržištu rada kao i društvene uključenosti među stanovnicima županije kao i povećanje produktivnosti gospodarstva.

Posebni cilj 2.2. će se realizirati provedbom mjere:

Mjera 2.2.1. Osnaživanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave

Mjera se odnosi na uključivanje dugotrajno nezaposlenih osoba u pripremu i izvođenje javnih radova, a sve kako bi ih se uključilo u društvo i rad.

Popis indikativnih aktivnosti:

2.2.1.1. Priprema i provedba projekata uključivanja pripadnika NEET skupina u tržište rada

Posebni cilj 2.3. Poticanje demografskog razvoja

Glavni cilj je osnažiti postojeće i osmisliti nove mjere koje su usmjerene ka poboljšanju demografskih prilika na području općine Zažablje.

Posebni cilj 2.3. će se realizirati provedbom mjere:

Mjera 2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika

Mjera se odnosi na pomoć za novorođeno dijete, potpore mladim bračnim parovima te sufinanciranje prijevoza učenika.

Popis indikativnih aktivnosti:

2.3.1.1. Dodjela izravnih potpora ciljanoj populaciji u funkciji demografskog razvoja

2.3.1.2. Financiranje prijevoza učenika osnovnih i srednjih škola u suradnji s MZO i JLS-ima

PRIORITET 3. OČUVANJE OKOLIŠA, POBOLJŠANJE POVEZIVOSTI I ODRŽIVO KORIŠTENJE BAŠTINE

Glavni ciljevi ovog prioriteta su očuvanje okoliša kroz unaprjeđenje gospodarenja vodom i otpadom i smanjenja upotrebe fosilnih goriva i emisije stakleničkih plinova; poboljšanje prometne povezanosti, te osiguranje i očuvanje prirodne i kulturne baštine.

Očuvanje i briga o okolišu je važna stavka Općine budući da se dijelom nalazi u području Natura 2000 te mora očuvati zdrav i raznolik okoliš.

Prioritet 3 će se realizirati provedbom dva posebna cilja:

Posebni cilj 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice

Glavni cilj je potaknuti i provoditi aktivnosti kojima će se unaprijediti gospodarenje na području voda i otpada te smanjiti upotreba fosilnih goriva kao i emisije stakleničkih plinova.

Posebni cilj 3.1. će se realizirati provedbom tri mjere:

Mjera 3.1.1. Unaprjeđenje gospodarenja vodama i otpadom

Ovom mjerom se osigurava pitka voda u područjima koja nemaju razvijenu vodovodnu infrastrukturu te se ulaže u sanacije odlagališta otpada.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.1.1.1. Sanacija i zatvaranje divljih i službenih odlagališta otpada

3.1.1.2. Osiguranje pitke vode

Mjera 3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera se odnosi na ulaganja u javnu elektro-mrežu i bolju energetska učinkovitost.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.1.2.1 Održavanje sustava javne rasvjete

Mjera 3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu

Mjera se odnosi na uspostavu sustava videonadzora u svrhu primjene pametnih rješenja za zaštitu okoliša.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.1.3.1. Primjena "pametnih" rješenja vezanih uz zaštitu okoliša i prelazak na kružno gospodarstvo

Posebni cilj 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti

Osnovi cilj je poboljšanje prometne povezivosti te poticanje snažnijeg razvoja integriranog prometnog sustava temeljenog na ekološkim i „pametnim“ rješenjima.

Posebni cilj 3.2. će se realizirati provedbom dvije mjere:

Mjera 3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture

Mjera se odnosi na osiguranje bolje prometne infrastrukture u Općini a u svrhu bolje prometne povezanosti te osiguranja dostupnosti poljoprivrednih zemljišta koji su osnova gospodarstva Općine,

izgradnju poljskih puteva i parkinga. Mjera uključuje i pripremu dokumentacije za projekt Podsustav Mislina kao i izgradnju ceste a koji se planira financirati EU sredstvima.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.2.1.1 Ulaganja u povećanje kvalitete i sigurnosti postojećih županijskih i lokalnih prometnica

3.2.1.2. Ulaganja u izgradnju suvremenih cestovnih poveznica s ostalim dijelom RH i unutar DNŽ

Mjera 3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu

Mjerom se promoviraju biciklističke staze u svrhu lakše i bolje mobilnosti lokalnih stanovnika i drugih korisnika, te alternativnih zelenih vrsta prijevoza.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.2.3.1. Promocija pješačkih i biciklističkih staza

PRIORITET 4. UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA RAZVOJEM

Prioritetu 4 je glavni cilj provoditi aktivnosti kojima će se povećati kapaciteti javnog sektora Općine za formuliranje i provedbu javnih politika koje doprinose ciljevima razvoja Općine ali i Županije. Pritom se posebna pažnja daje razvoju sustava prostornog planiranja na principima visokokvalitetne kulture građenja i upravljanja imovinom kao vrlo važnim instrumentima djelovanja županijske i lokalne razine u promicanju ukupnog društveno-gospodarskog razvoja.

Prioritet će se realizirati kroz provedbu dva posebna cilja:

Posebni cilj 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru

Glavni cilj je potaknuti i provoditi aktivnosti kojima će se povećati kapaciteti javnog sektora za bolje formuliranje i provedbu javnih politika i usluga. Naglasak je i na dobrom prostornom planiranju i principima visokokvalitetne kulture upravljanja imovinom.

Posebni cilj 4.1. će se realizirati provedbom dvije mjere:

Mjera 4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija

Postoje kontinuirane potrebe ulaganja u razvoj institucionalnih kapaciteta javnog sektora u DNŽ te se ova mjera odnosi na jačanje ljudskih potencijala. Također je potrebno sustavno ulaganje u održavanje javne infrastrukture. Mjera uključuje i projekt Digitalizacija rada Općine koji se planira financirati putem EU sredstava.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.1.1.1. Jačanje transparentnosti rada javne uprave i uključivanje građana kroz participativno upravljanje i druge metode

4.1.1.2. Aktivnosti redovnog poslovanja i održavanja javne infrastrukture

4.1.1.3. Jačanje digitalizacije javne uprave na lokalnoj i županijskoj razini

Mjera 4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom

Mjera se odnosi na razvijanje strategije za pametan razvoj općine te prenamjenama stare neiskorištene imovine u svrhu društveno korisnih objekata, kao i izradu projektnih dokumentacija i prostornih planova. Mjera uključuje i pripremu projektne dokumentacije za Projekt Badžula - škola tradicionalne neretvanske kuhinje.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.1.2.1. Izrada projektnih dokumentacija te UPU i DPU dokumenata

4.1.2.2. Izrada strategije pametnog razvoja općine

4.1.2.3. Aktiviranje neiskorištene državne imovine

Posebni cilj 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije

Glavni cilj je provoditi ali i potaknuti aktivnosti kojima će se povećati i unaprijediti kapaciteti javnog sektora namijenjenog djelovanju u kriznim situacijama.

Posebni cilj 4.2.2 će se realizirati provedbom dvije mjere:

Mjera 4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva

Mjera se odnosi na financiranje javnih vatrogasnih postrojbi u svrhu bolje zaštite od požara, a sve u skladu sa Zakonom o vatrogastvu.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.2.1.1. Osiguranje primjerenih ljudskih resursa

Mjera 4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava zaštite i spašavanja

Mjera se odnosi na jačanje kapaciteta i nabavku modernije opreme sustava civilne zaštite u svrhu stvaranja boljeg i održivog sustava civilne zaštite i upravljanja kriznim situacijama.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.2.2.1. Izrada procjena rizika od katastrofa za područje županije

4.2.2.2. Osiguranje primjerenih ljudskih resursa u sustavu civilne zaštite (posebno kod gorske službe spašavanja)

4.2.2.3. Nabavka odgovarajuće opreme s naglaskom na HGSS

5. INDIKATIVNI FINACIJSKI I TERMINSKI OKVIR ZA PROVEDBU MJERA, AKTIVNOSTI I PROJEKATA

Indikativni financijski i terminski okvir za provedbu mjera i projekata je dan u Prilogu 1. Prilog je zadan kao tablica u kojoj su jasno naznačene mjere, doprinosi strateškim aktima višeg reda kao i ciljevi i aktivnosti, a sve uz financijsku poveznicu na proračun za 2022. te projekcije za 2023., 2024. i 2025. godinu. Nadalje, u tablici je zadan i okvir za praćenje provedbe specificiranih mjera i aktivnosti a koji, između ostalog, uključuje podatke o roku provedbe, pokazateljima rezultata i ciljanim vrijednostima.

6. OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE PROVEDBE PROGRAMA

Praćenje i izvještavanje temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, br. 6/19).

Praćenje provedbe proces je prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe programskih mjera s ciljem pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini lokalne i područne (regionalne) samouprave te široj javnosti o statusu provedbe.

Sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvješća o provedbi programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te detaljne tehničke i metodološke upute za njegovo popunjavanje utvrđeni su Priručnikom o strateškom planiranju koji opisuje metodologiju i postupke u procesu pripreme, izrade, donošenja i praćenja provedbe akta i način upravljanja cjelokupnim sustavom strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

Ciljevi praćenja i izvještavanja su:

- sustavno praćenje uspješnosti provedbe programa,
- učinkovito upravljanje provedbom i kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja,
- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini planiranja i reviziju programa kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera,
- utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenta,
- povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata i

– osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Obveznik izrade izvješća je nositelj izrade Provedbenog programa, a Izvješće se podnosi izvršnom tijelu jedinice lokalne samouprave dva puta godišnje. Sadržaj izvješća te detaljne tehničke i metodološke upute za njegovo popunjavanje utvrđuju se Priručnikom o strateškom planiranju.

